

L'OMC, torna a provar sort a Qatar

Si la guerra o l'àntrax no ho impedeixen, l'Organització Mundial de Comerç celebrarà com tenia previst la seva conferència ministerial a Qatar a partir del pròxim dia 9. Una reunió absolutament decisiva per als temps que corren.

Decisiva perquè la reunió de l'Organització Mundial de Comerç (OMC) és la primera gran cita internacional des dels atemptats de l'11 de setembre. Les assemblees del Fons Monetari Internacional (FMI) i el Banc Mundial, que s'havien de celebrar a Washington a finals del mes passat, van ser suspeses a causa dels atacs als EUA. La de la FAO (l'organització de les Nacions Unides per a l'Agricultura) va ser ajornada fins el juny. A Qatar està prevista l'assistència de 4.500 persones, entre delegats i periodistes, provinents de 142 països membres. Hi haurà una representació d'Israel, un fet absolutament inèdit per a un país del golf Pèrsic. La Xina acabarà de formalitzar la seva adhesió, després de quinze anys d'estires i arronses. Més de 600 ONG hi estaran representades (dos delegats com a màxim: així no hi ha perill de manifestacions massives).

En canvi, l'absència de l'Afganistan, que no és membre de l'OMC ni sembla tenir la més mínima intenció de ser-ho, no es farà notar, malgrat que a menys de 2.000 km, els avions nord-americans previsiblement continuaran bombardejant els seus habitants.

La reunió de Qatar és igualment important perquè el creixement mundial podria ser inferior a un 2% enguany. El mateix percentatge servirà per al comerç entre nacions, previsiblement: un creixement del 2%, en comparació amb el 12% de l'any passat. La qual cosa vol dir que calen signes encoratjadors per als primers que pateixen les conseqüències, és a dir,

els països pobres (l'Afganistan, per exemple). Sempre que es consideri que el comerç promou la pau entre les nacions, és clar.

Per als que pensen el contrari, Qatar serà igualment important perquè pot ser una oportunitat de demostrar que el moviment antimundialització continua tenint una veu pròpia, entre el terrorisme cec a l'interior dels EUA i els talibans i altres integristes a l'exterior. Gènova va deixar al moviment força baldat, i les manifestacions en favor de la pau als Estats Units i Europa han estat com un breu entreacte en ple combat de boxa.

Una negociació complexa. Tothom té interessos a Qatar, però caldrà molta habilitat política per conjugar-los. Contràriament al que pensen molts militants antimundialització, el fracàs de la conferència de l'OMC a Seattle el 1999, que va donar peu a tota l'onada de manifestacions posteriors fins culminar en els greus incidents (i un mort) del G7 de Gè-

La reunió de Qatar és important perquè el creixement mundial podria ser inferior a un 2%

Delegats de l'OMC el novembre de 1999 a Seattle. Davant seu, una manifestació de protesta. A aquesta ciutat de l'estat de Washington el moviment antiglobalització va rebre un nou impuls, que va desembocar en els greus fets de Gènova.

nova, no va ser tant un triomf del seu moviment, com la víctima de la desconfiança entre països rics i en desenvolupament. Les declaracions del president Bill Clinton per incloure clàusules socials en les negociacions van ajudar molt a enrarir l'ambient.

Dos anys després, l'OMC ha treballat intensament per aconseguir un document més realista com a base negociadora. El Govern a Washington ha canviat també, i el representant nord-americà potser tindrà entre les mans la *fast track*, és a dir, el mandat atorgat pel Congrés per poder negociar amb les mans lliures nous acords comercials (que de totes maneres han de ser convalidats posteriorment).

L'objectiu de Qatar és una nova ronda

L'OMC ha treballat de forma intensa per aconseguir una base negociadora més realista

comercial, com les set precedents, entre 1947 i 1994, que van reduir progressivament els drets de duana entre els països membres, primer del GATT, i a partir dels 90, del seu hereu, l'OMC. El principi de negociació és la clàusula de nació més afavorida: si un país membre li concedeix una rebaixa a un altre, per exemple, per a importar taronges, la resta de països membres (142) també tenen dret al mateix tracte. La idea d'agrupar aquestes negociacions per sectors (agricultura, indústria, serveis...) va sorgir a Ginebra el 1947. Des d'aquell primer grup de nacions (23) que van negociar durant un any 45.000 rebaixes duaneres, fins a la Ronda Uruguai, que va durar vuit anys (1986-1994) i va implicar 120 nacions, el camí ha estat llarg i s'ha tornat molt i molt complex, sobretot perquè els resultats, en molts camps, no han estat brillants per a tothom.

La Ronda de Qatar havia de ser en realitat la de Seattle, i la de Seattle havia de dir-se "Ronda del Mil·lenni". A Qatar encara ningú s'atreveix a posar-li un nom. Fins la setmana passada, les negociacions van allargar-se a Ginebra (seu de l'organització) en sessions veritablement maratonianes, segons fonts diplomàtiques. A començaments d'octubre, quan es va celebrar una minireunió

de 22 països (rics i pobres, del Nord i del Sud) a Singapur per fer avançar els capítols més difícils, el text negociador tenia 42 paràgrafs, en lloc de 34 pàgines, com a Seattle.

"Encara que aquest projecte estigui lluny de ser perfecte, ofereix una base sòlida per al llançament de negociacions ampliades a Doha", va declarar en aquella ocasió el ministre canadenc Pierre Pettigrew.

A Seattle, el text era pràcticament intel·ligible, farcit de claudàtors i parèntesis. Hi havia un mínim de 10 capítols, començant per l'agricultura (el tema més delicat de negociar), passant per les inversions (el capítol més codiciat per les grans potències), els productes tèxtils (que interessaven en gran mesura els països asiàtics), els audiovisuals (la gran picabaralla cultural entre els EUA i Europa), o el comerç electrònic (el gran desafiament del segle XXI).

En el sector agrícola, les falçs estan en alt, molt alt. De fet, 2001 era la data programada a Marràqueix (on es va firmar el final de la Ronda Uruguai i la creació de l'OMC) per tornar a obrir aquesta veritable capsa de trons, independentment de l'obertura de negociacions sobre la resta de sectors (allò que es coneix com a negociacions multilaterals). Per donar

El sindicalista francès José Bové, una de les cares més conegudes del moviment antiglobalització, defensa la mundialització del dret comercial.

una idea del que està en joc, val a dir que la famosa Política Agrícola Comuna (PAC) de la Unió Europea representa el 50% del seu pressupost. Segons dades de l'OCDE (l'organització que agrupa els països més industrialitzats), les subvencions agrícoles en el món representen més de 300.000 milions de dòlars l'any.

Tres vegades més que l'ajut al desenvolupament. Segons l'OCDE, les tarifes duaneres per als articles agrícoles eren d'una mitjana del 40% cinc anys després de la finalització de la Ronda Uruguai, en comparació amb el 4% de mitjana d'impostos a la importació dels productes industrials.

El que denuncien els països pobres (i les potències agrícoles del Tercer Món, que també n'hi ha, com l'Índia) no és tant el fet que Europa protegeixi el formatge roquefort, o els EUA (un altre gran subvencionador dels seus pagesos) el seu *corned beef*, sinó més aviat el fet que ambdues potències subvencionin el seu blat, per exemple, perquè sigui venut a altres països del Tercer Món amb crèdits a l'exportació que converteixen qualsevol intent de competència en impossible.

A Qatar, les discussions prometen ser intenses entorn de la desaparició gradual

o no d'aquests subsidis disfressats. La Unió Europea no vol sentir-ne a parlar, perquè implicaria tornar a obrir les negociacions sobre la seva política agrícola. Però la determinació de grups de nacions com el Grup Cairn, que reuneix països importants del sector com l'Argentina, Austràlia o Nova Zelanda, promet ser molt forta, com ja va succeir a Seattle.

L'agricultura té també l'enutjosa virtut de fer entrar en escena altres factors, que alguns consideren aliens al comerç, i altres imprescindibles a l'hora de negociar tarifes de duanes. La UE i Japó defensen per exemple un concepte de "multifuncionalitat" de l'agricultura, és a dir, la defensa del paisatge i la protecció del medi ambient, entre altres consideracions per protegir certs sectors. El països del grup Cairn ho consideren excuses per no obrir els mercats a la competència exterior.

Dúmping social. De cop i volta, en les negociacions comercials entren aleshores una sèrie de factors inesperats, com la clàusula social que tant defensaven els sindicats nord-americans en els carrers de Seattle. És a dir, la necessitat de protegir-se d'un dúmping o competència deslleial causat pel treball infantil, la manca de sindicats, etc, en els països del

Tercer Món. La gran majoria de països membres (subdesenvolupats) tornen a oposar-se majoritàriament a aquest punt de vista. Les diferències salarials, diuen, no es donen només en els sectors exportadors (el tèxtil que es ven al primer món, per exemple), sinó en tota l'economia en general. No es pot parlar, per tant, de dúmping.

El capítol de la propietat intel·lectual guarda una estreta relació amb tots aquests temes, i serà objecte també d'aspres negociacions. El conflicte entre els laboratoris occidentals que fabriquen les vacunes contra la sida i els governs de Brasil i Sud-àfrica, que pretenien fer-ne còpies massives per a les seves respectives poblacions, és una bona mostra del tema. Els EUA van fer costat a aquestes poderoses indústries farmacèutiques. Ara que tenen l'àntrax a casa, han obligat la casa Bayer a fer-los una rebaixa del 50% en el preu del tractament per curar-lo. Potser a Doha l'emissari de Bush haurà canviat d'opinió sobre el tema de les patents.

En unes negociacions duaneres, complexes i plenes de llistes interminables de tarifes sobre productes de tota mena, en principi no hi ha lloc per a qüestionaments més profunds. Però la pressió de les organitzacions no governamentals no només s'ha concentrat en el tractament dels països més pobres, sinó en l'existència mateixa de l'OMC, i del seu funcionament.

A Qatar podria sorgir, dins de la declaració final, un capítol sobre la resolució de conflictes, el capítol més polèmic dins l'organització. El sistema d'arbitratge de l'OMC, a partir de grups d'experts reduïts que dicten sentència un cop es constata la possibilitat d'acord entre dos membres, no és precisament un model de democràcia. Les sessions són secretes, com les negociacions de tarifes. Però això és voluntat dels països membres, no de l'OMC. El sindicalista francès José Bové declarava la setmana passada que la seva voluntat de cara a Doha és "una mundialització del dret". El dret comercial que representa l'OMC ha trigat cinquanta anys a arribar. Potser falta reformar-lo, però en tot cas, és un primer pas.

Jordi Zamora (Qatar)